

ŠETŘENÍ O ZNALOSTI/POVĚDOMÍ SYSTÉMOVÝCH PRVKŮ U CÍLOVÉ SKUPINY

Manažerské shrnutí

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

1. PŘEDMLUVA

Předmětem šetření bylo realizovat pro Národní pedagogický institut ČR (dále také „NPI“) zjišťování týkající se znalosti/povědomí o systémových prvcích Národní soustavy kvalifikací (dále také „NSK“). **Cílem projektu bylo zjistit úroveň povědomí nejen o systému NSK jako takovém, ale zejména o způsobech jeho využívání/nevyužívání. Výsledky šetření pomohou v určování dalšího směřování NSK tak, aby byl maximálně využit potenciál tohoto systému, a to i s ohledem na regionální specifika.** Kromě zjišťování v oblasti povědomí byly pokládány i otázky na praktické využívání této soustavy, a to u třech cílových skupin. Mezi cílové skupiny tohoto šetření patří:

- střední a vyšší odborné školy;
- krajské pobočky a určená kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR (dále také „ÚP ČR“);
- zaměstnavatelé.

Dotazování bylo realizováno od září do listopadu roku 2021 a v průběhu roku následujícího na něj naváže řada workshopů a jiných rozvojových aktivit realizovaných ze strany NPI, jejichž cílem je zvýšit povědomí/znalost o NSK u výše definovaných cílových skupin. V první polovině roku 2023 pak bude realizováno druhé kolo dotazníkového šetření, jehož cílem bude porovnat povědomí/znalost o systému NSK před a po realizaci osvětových aktivit.

V rámci prvního kola šetření bylo osloveno 1 228 středních a vyšších odborných škol (v kategoriích E, H, L0, L5, M, K a N). **Dotazníkového šetření se aktivně účastnilo 1 045 škol** a bylo tak dosaženo návratnosti na úrovni 85 %.

Další cílovou skupinou tohoto šetření byli zaměstnavatelé, a to s požadovanou návratností dotazníkového šetření alespoň 100 subjektů za každý kraj působících v různých odvětvích (stavebnictví, strojírenství, potravinářství, služby, pečovatelsví aj.). Z tohoto počtu muselo alespoň 20 zaměstnavatelů (za každý kraj) zaměstnávat více než 100 pracovníků. Veškeré tyto parametry byly splněny a podařilo se získat **odpověď celkem od 1 446 zaměstnavatelů, z toho 306 zaměstnávalo v roce 2021 více než 100 zaměstnanců.**

Poslední cílovou skupinu tvořily krajské pobočky a kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR, které se aktivně věnují oblasti rekvalifikací, resp. je v rámci těchto pracovišť vyčleněn alespoň jeden pracovník na tuto agendu. Celkem se této agendě věnuje 14 krajských poboček a 76 kontaktních pracovišť ÚP ČR. Cílem bylo oslovit jednotlivé pracovníky na kontaktních pracovištích ÚP ČR a na informačních a poradenských střediscích Úřadu práce ČR, a to z důvodu různých zkušeností jednotlivých pracovníků. Celkem tak byla získána za tuto cílovou skupinu **zpětná vazba od 244 pracovníků ÚP ČR** (89 % relevantních krajských poboček a kontaktních pracovišť).

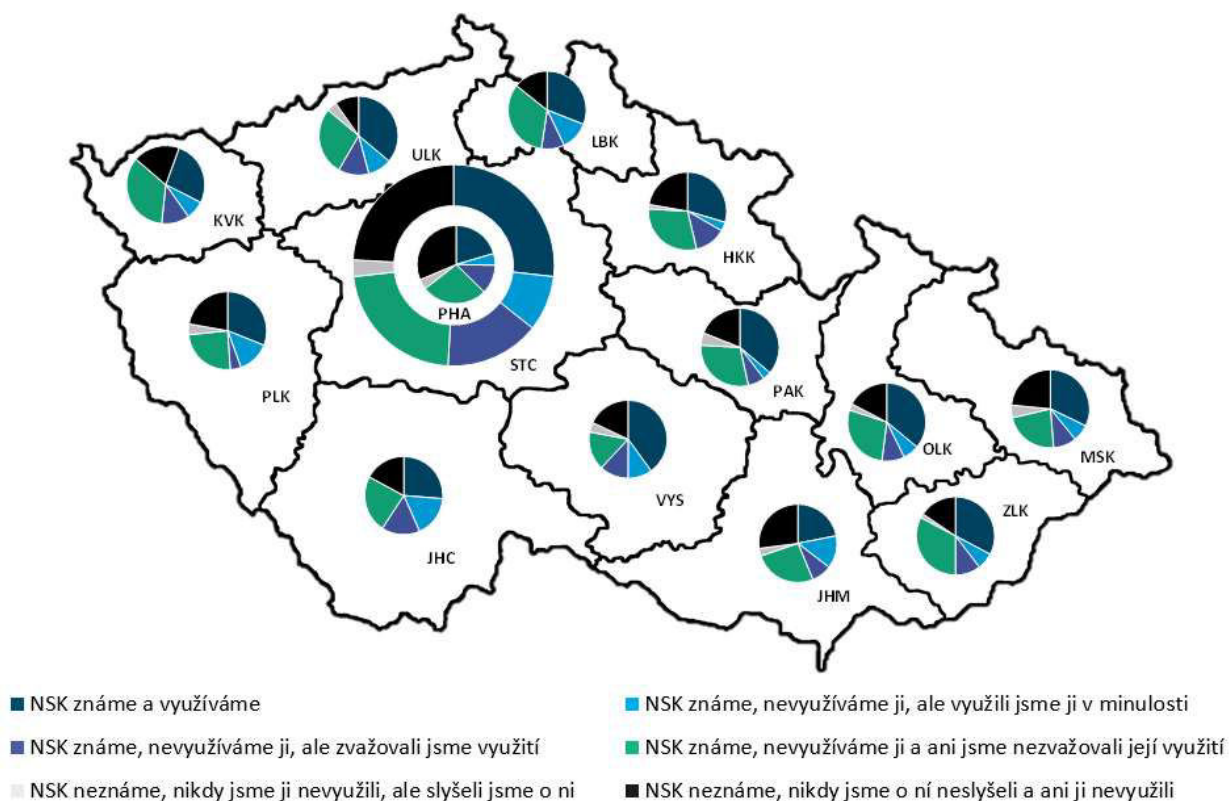
Šetření probíhalo kombinací metod online dotazování (CAWI) a telefonického dotazování (CATI), které bylo využito zejména pro cílený sběr z důvodu dosažení odpovídající návratnosti a dodržení definovaných kvótních znaků. V rámci všech cílových skupin byly dále realizovány kulaté stoly, jejichž prostřednictvím byla doplňována data vycházející z dotazníkových šetření o kvalitativní informace (přínosy a překážky v užívání NSK apod.).

2. SHRnutí VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ

Z výsledků prvního kola dotazníkového šetření vyplývá, že povědomí, znalost a využívání NSK se napříč cílovými skupinami významně liší. Pracovníci Úřadu práce ČR mají vysoké povědomí o systému NSK, ale detailní znalost praktických možností využití není optimální (více dále). V případě středních a vyšších odborných škol je znalost NSK na uspokojivé úrovni (NSK je známa přibližně pro 75 % ze zapojených škol), nicméně míra využívání je nízká (29 %). Zaměstnavatelé pak mají o NSK velmi nízké povědomí. Z výsledků dotazníkového šetření zaměřeného na tuto cílovou skupinu vyplývá, že NSK zná celkem 26 % zaměstnavatelů, ale využívá ji pouze 5 %.

Střední a vyšší odborné školy

V rámci této cílové skupiny byla zjištěna uspokojivá míra povědomí o systému NSK (75 %). Ta je mimo jiné způsobena vazbou mezi NSK a rámcovými vzdělávacími programy středního odborného vzdělávání. **Míra využívání je však na velmi nízké úrovni (29 %)**. Nejvíce je NSK využívána v Kraji Vysočina, dále pak v Olomouckém, Pardubickém a Ústeckém kraji. V těchto krajích NSK využívá až 40 % ze zapojených škol. Nejméně známá a využívaná je tato soustava naopak v hl. m. Praze nebo v Jihomoravském kraji, kde se míra její znalosti a využívání pohybuje kolem 20 %.

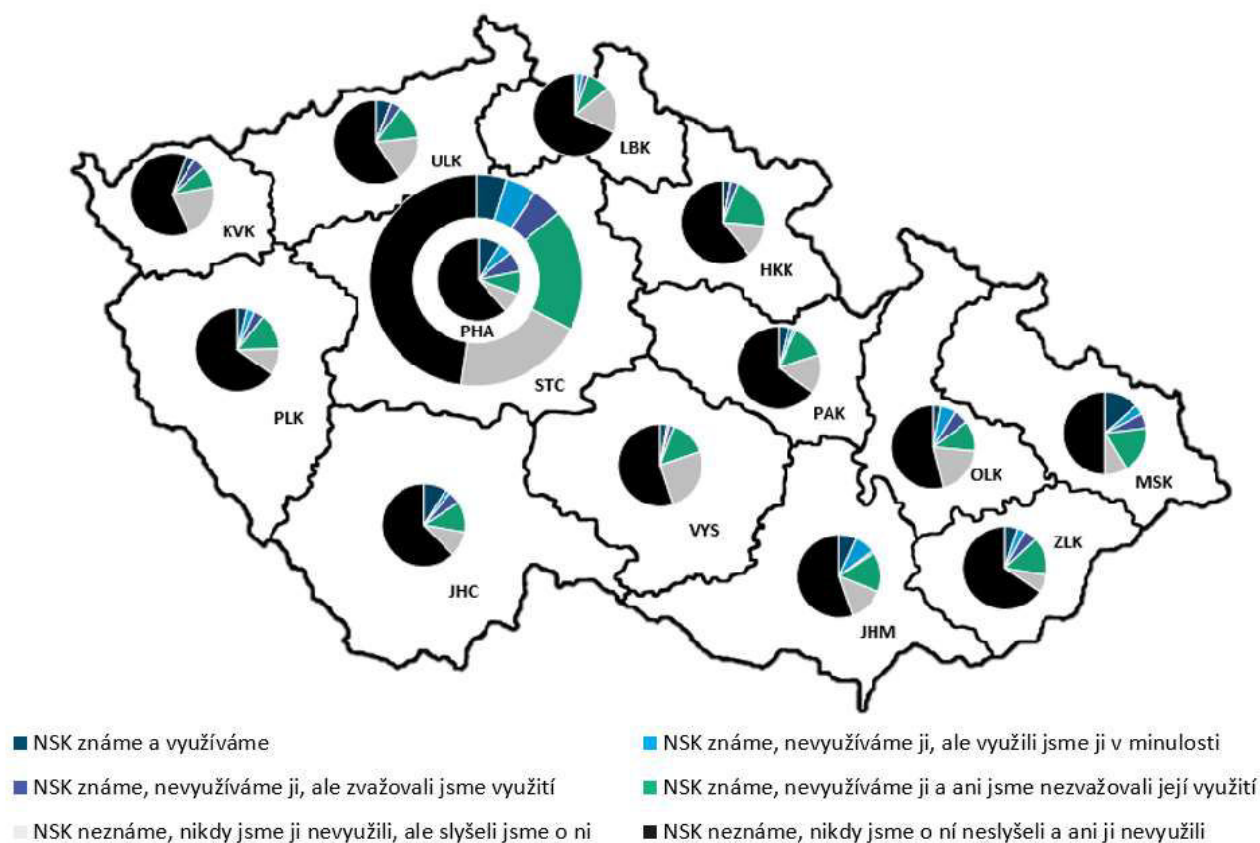
Z šetření dále vyplývá, že **většina (67 %) ze zapojených škol nebyla k roku 2021 autorizovanou osobou**. Jako hlavní důvod, proč školy nejsou autorizovanými osobami, byly uváděny **nedostatečné personální kapacity**. Tento důvod (problém) zvolilo více než 68 % respondentů, resp. označilo tuto skutečnost jako velmi či spíše významnou. Mezi nejvýznamnější překážky dále školy řadí **nevidované přínosy spojené s autorizací nebo přílišnou administrativní náročností**. Kromě výše uvedených skutečností na kulatých stolech zaznívala i jiná významná překážka, a to že NSK nenabízí profesní kvalifikace vhodné pro vzdělávací obory zúčastněných středních a vyšších odborných škol, což se mimo jiné týkalo např. obchodních akademií.

V tomto kontextu je klíčové školám přiblížit přínosy s tím spojené, kterých si i z důvodu nízké informovanosti v mnohých případech nejsou vědomy.

Školy (doposud neautorizované) se v řadě případů obávají nízkého zájmu veřejnosti. **Nízké povědomí veřejnosti a nezájem uchazečů o zkoušky z profesní kvalifikace** byl současně nejvýznamnějším problémem, se kterým se školy coby autorizované osoby potýkají. Nízké povědomí veřejnosti o systému NSK označilo za problém bezmála 86 % ze zapojených škol. Školy pak považují za **klíčové zvýšení povědomí o systému NSK mezi zaměstnavateli**, které je velmi nízké, což potvrzují i výsledky šetření (viz dále).

Zaměstnavatelé

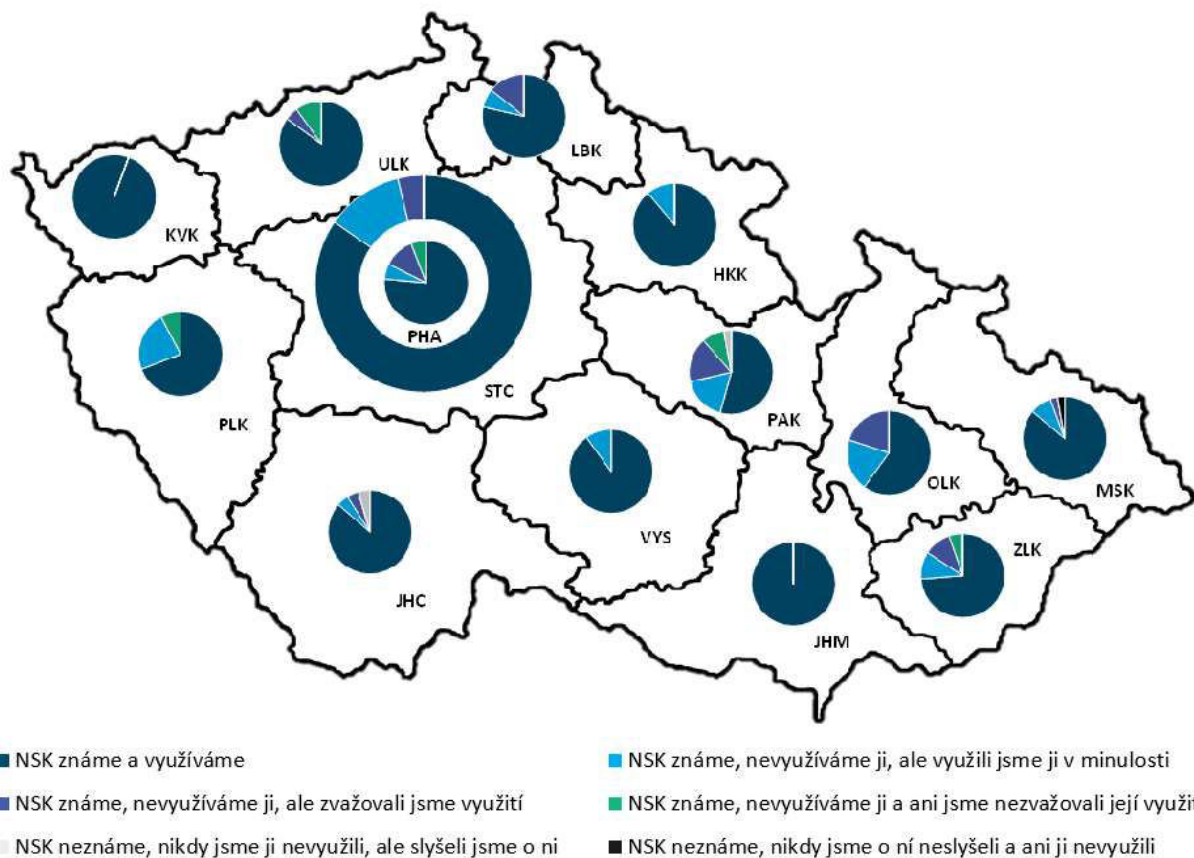
Mezi zaměstnavateli je NSK známá asi ve 26 % (spíše ve větších společnostech). Klíčovým zjištěním je však fakt, že **pouze 5 % zaměstnavatelů uvedlo, že NSK aktivně využívá**. Nejvíce je NSK známa a využívána v Moravskoslezském, Jihočeském a Středočeském kraji, nebo v hl. m. Praze. Míra využívání je však i v těchto krajích velmi nízká.

Nejvíce je NSK mezi zaměstnavateli **využíváno za účelem popisu pracovní pozice (31 %), pro klasifikaci zaměstnání / statistické účely (22 %) nebo za účelem vzdělávání zaměstnanců (10 %)**. Za účelem popisu pracovní pozice je NSK využívána výrazně více velkými zaměstnavateli. V rámci samostatné otázky pak 18 % respondentů uvedlo, že **profesní kvalifikace jsou rozhodně využitelné při formulaci požadavků na přijímané zaměstnance**. Dalších 51 % ze zapojených zaměstnavatelů je toho názoru, že NSK je spíše využitelná za tímto účelem. Nadpoloviční většina zaměstnavatelů se současně domnívá, že **profesní kvalifikace či jejich části jsou využitelné pro vzdělávání, hodnocení či adaptaci zaměstnanců (57 %)**.

Úřad práce ČR

Významná většina pracovníků kontaktních pracovišť a krajských poboček ÚP ČR Národní soustavu kvalifikací zná a využívá (79 %). Dalších 9 % pracovníků tuto soustavu využívalo v minulosti. Nejnižší znalost a míra využívání byla evidována v Pardubickém (54 %) a Olomouckém kraji (60 %). Naopak v Karlovarském nebo v Jihomoravském kraji uvedli všichni dotazovaní pracovníci, že NSK znají a využívají.

Současně je však zjištěním, že celkem **55 % pracovníků hodnotí znalost praktických možností NSK jako částečnou (nikoli detailní)**. S ohledem na tuto skutečnost a diskusi realizovanou v rámci kulatého stolu, který byl realizován pro tuto cílovou skupinu, vyvstal podnět na možné vzdělávání pracovníků ÚP ČR v oblasti využívání NSK. Dle zástupců ÚP ČR byla hlavní vlna vzdělávacích aktivit cílená na pracovníky ÚP ČR (v oblasti NSK) realizována mezi lety 2009 až 2015. Poslední vzdělávací aktivity pak proběhly v letech 2018 až 2019. Od té doby však došlo i **vlivem přirozené fluktuace zaměstnanců k personální obměně**, tedy řada pracovníků ÚP ČR se reálně nemohla účastnit výše uvedených vzdělávacích akcí, což se projevilo negativně na jejich znalosti praktického využití NSK. Z výsledků dotazníkového šetření pak vyplývá, že **NSK využívá při poradenské práci s klienty pravidelně asi 34 % pracovníků, nepravidelně (příležitostně) pak 51 %**.

Výsledky týkající se uplatnitelnosti klientů se zkouškou z profesní kvalifikace oproti klientům s jinými rekvalifikacemi na trhu práce jsou z pohledu Národní soustavy kvalifikací velmi pozitivní. Žádný pracovník nevedl, že by byli klienti Úřadu práce ČR, kteří disponují zkouškou z profesní kvalifikace, horší v porovnání s klienty absolvujícími jiné dostupné rekvalifikace. Naopak **pro 9 % pracovníků ÚP ČR jsou tito klienti rozhodně více uplatnitelní na trhu práce. Dalších 40 % se domnívá, že jsou tito klienti spíše lepší ve smyslu jejich uplatnitelnosti na trhu práce.**

We believe the information contained herein to be correct at the time of going to press, but we cannot accept any responsibility for any loss occasioned to any person as a result of action or refraining from action as a result of any item herein. Printed and published by © Moore Stephens International Limited. Moore Stephens International Limited, a company incorporated in accordance with the laws of England, provides no audit or other professional services to clients. Such services are provided solely by member and correspondent firms of Moore Stephens International Limited in their respective geographic areas. Moore Stephens International Limited and its member firms are legally distinct and separate entities. They are not and nothing shall be construed to place these entities in the relationship of parents, subsidiaries, partners, joint ventures or agents. No member firm of Moore Stephens International Limited has any authority (actual, apparent, implied or otherwise) to obligate or bind Moore Stephens International Limited or any other Moore Stephens International Limited member or correspondent firm in any manner whatsoever.

Moore Czech Republic s.r.o.

Karolinská 661/4

186 00 Praha 8

Czech Republic

www.moore-czech.cz